

Зелената кесия.

(Изъ „Подъ Игото“).

Бойчо Огняновъ, председателъ на комитета въ Бѣла-Черква, съветва дякона Викентий да открадне двесте лири отъ отца Иеротея, неговъ благодетель. Викентий не склонява отначало да се обере такъвъ благороденъ старецъ, но по-после той се решава да извърши кражбата, като вижда, че тѣзи пари сж потребни за едно свето дѣло — освобождението на България. Въ минутата, обаче, когато пълни джоба си съ жълтици отъ зелената кесия, зачува шумъ задъ себе си. Той се обръща и вижда отца Иеротея.

Величествениятъ станъ на стареца достигаше до потона. Дългата му бѣла брада почетно падаше на гърдитъ му. Широкото му сухо и благо лице, слабо освѣтявано отъ вошеницата, видѣше се спокойно, както и погледътъ му.

Той се приближи тихо. Викентий колѣнчи.

— Чадо, да вѣрвамъ ли очитѣ си? — каза съ болезнено разтреперанъ гласъ старецътъ.

Простете ме! — и Викентий дигна словенитѣ си ржце умолително.

Отецъ Иеротей стоя една минута да го гледа така. Викентиевото лице отъ бледность бѣше неузнаваемо. Смушението бѣше вдървило всичкитъ му членове.

Въ килерчето царуваше гробна тишина, като че нѣмаше тукъ двама живи хора.

Дяконе Викентий! Отъ кога окаяний сатана е влѣзълъ въ душата ти? Отъ кога тая алчность за злато и грабителство? Боже, Иусе Христе, прости мене грѣшнаго?

Старецътъ се прекръсти.

— Стани, дяконе Викентий! — извика той строго.

Викентий, като автоматъ на пружини, се изправи. Главата му висѣше надолу, като пречупенъ клонъ.

— Кажи ми защо влѣзе тука, яко татъ нощний?

— Простете, простете! съгрѣшихъ, отче Иеротее, — проговори Викентий съ пресѣкнатъ и глухъ гласъ, който приличаше на плачъ.

— Чадо, Богъ да те прости! . . . Ти си уловилъ нечестивъ пжтъ; чадо, ти отивашъ на гибель вѣчная и въ погубление тѣлесно и душевно. Кой те научи на тоя смертний грѣхъ?

— Отче, прости ме, азъ не за мене си извадихъ тия пари, — бѣбрѣше смазанъ Викентий.

— За кого се помами на тая съблазнь, Викентие?

— За народното дѣло, отче.

Старецътъ го погледна зачудено.

— Какво народно дѣло?

— Дѣлото, което вършимъ сега, за българското възстание. Трѣбватъ пари . . . И азъ дрѣзнахъ да посегна на твситѣ пари.

Кроткото лице на стареца се изясни. Очитѣ му, замѣглени отъ възрастьта, просвѣтнаха и дори овлажнѣха отъ сълзи.

Право ли казвашъ, дяконе?

Самата истина, отче, заклевамъ се въ светата кръвь божия и въ България . . . За обща потребба вземахъ тия пари.

Нѣкакво ново чувство озари старческото лице.

— Та защо ми не поиска, чадо? Та дали азъ не обичамъ България? Ето, днесъ-утре Вишниятъ ще ми прибере грѣшната душа . . . Кому ще оставя всичко, каквото имамъ? Мои наследници сте вие, младенцитѣ болгарски. Ние, старитѣ, не отбирахме и не можахме . . . Дано Богъ великий вамъ помогне да избавите християнитѣ отъ проклетия родъ агарянски . . . Що ме гледашъ? . . . Не вѣрвашъ ли? Ела, ела!

И, като хвана прехласнатия Викентий за ржка, поведе го къмъ долапа, извади единъ голѣмъ тевтеръ, разтвори го съ трепетни ржце и каза:

— Чети тука, чадо; сега нѣма да крия, Прости ме, Боже!

Викентий прочете следующитѣ забележки, написани съ ржката на калугера:

„1865 февруария 5. Пратихъ на негово благородіе, господина господина ** въ Адеса градъ, 200 отомански лири за петъ момчета болгарчета, за да следуватъ учението си“.

1870 Августось 1. Пратихъ на негово благородіе господина господина ** Пловдивъ, 120 отомански лири за петъ момчета българчета, за да следуватъ учението си.

Отецъ Иеротей си наплюнчи прѣститѣ и обърна другъ листъ. Чети тука:

Викентий прочете: